

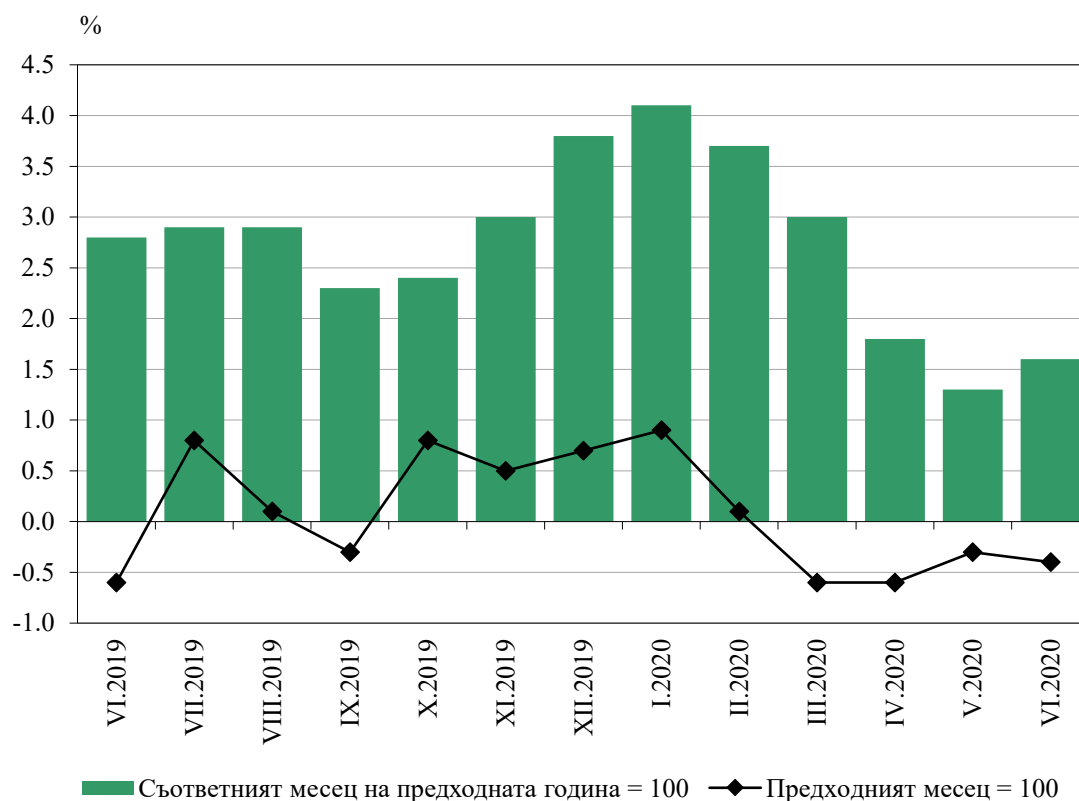
ИНФЛАЦИЯ И ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ЗА ЮНИ 2020 ГОДИНА

Индекс на потребителските цени (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени за юни 2020 г. спрямо май 2020 г. е 99.6%, т.е. месечната инфлация е минус 0.4%. Инфлацията от началото на годината (юни 2020 г. спрямо декември 2019 г.) е минус 1.0%, а годишната инфлация за юни 2020 г. спрямо юни 2019 г. е 1.6% (фиг. 1, табл. 1 от приложението).

Средногодишната инфлация за периода юли 2019 - юни 2020 г. спрямо периода юли 2018 - юни 2019 г. е 2.7%.

Фиг. 1. Инфлация, измерена чрез ИПЦ, по месеци

През юни 2020 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в потребителските групи са се променили, както следва:

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - намаление с 0.9%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.2%;
- облекло и обувки - намаление с 0.9%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - намаление с 0.1%;

- жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома - увеличение с 0.7%;
- здравеопазване - цените остават на равнището от миналия месец;
- транспорт - намаление с 0.5%;
- съобщения - увеличение с 0.3%;
- развлечения и култура - намаление с 1.8%;
- образование - намаление с 0.2%;
- ресторанти и хотели - увеличение с 0.8%;
- разнообразни стоки и услуги - намаление с 0.2%.

През юни 2020 г. са се намалили цените на следните хранителни продукти: бял хляб - с 0.2%, типов и ръжен хляб - с 0.8%, макаронени изделия - с 2.6%, свинско месо - с 2.6%, малотрайни и трайни колбаси - съответно с 1.0 и 0.7%, мляно месо (кайма) - с 1.6%, пълномаслено и нискомаслено прясно мляко - съответно с 0.4 и 1.1%, кисели млека - с 0.2%, кашкавал - с 0.2%, яйца - с 3.1%, млечни масла - с 1.0%, цитрусови и южни плодове - с 0.2%, домати - с 5.3%, краставици - с 8.7%, пипер - с 9.5%, зрял лук и чесън - съответно с 2.9 и 7.3%, маслини - с 0.2%, гъби - с 1.0%, картофи - с 14.5%, сладолед - с 0.9%, пресни зеленчукови подправки - с 0.5%, газирани напитки - с 0.7%, плодови сокове - с 1.1%, и други.

През юни 2020 г. са се увеличили цените на следните хранителни продукти: ориз - с 3.7%, хляб „Добруджа“ - с 0.6%, месо от едър рогат добитък - с 2.2%, месо от домашни птици - с 0.5%, прясна и охладена риба - с 0.4%, сирене - с 0.1%, извара - с 1.2%, маргарин - с 2.4%, олио - с 1.8%, ябълки - с 11.2%, зеле - с 1.3%, кореноплодни зеленчуци (моркови и червено цвекло) - с 3.2%, зрял боб - с 4.1%, леща - с 0.2%, захар - с 0.4%, оцет - с 0.9%, сол - с 0.2%, кафе - с 3.4%, чай - с 1.8%, ракия - с 0.4%, вина - с 0.5%, бира - с 1.1%, и други.

През юни 2020 г. в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано намаление на цените при: облекло и обувки - с по 0.9%, централно газоснабдяване - с 4.1%, газообразни горива за битови нужди - с 0.2%, перални и съдомиялни машини - с 0.9%, климатични инсталации - с 1.8%, препарати за почистване на съдове - с 0.1%, автомобили втора употреба - с 1.4%, дизелово гориво - с 2.2%, автомобилен бензин А95Н - с 1.4%, автомобилен бензин А100Н - с 0.8%, метан за ЛТС - с 1.5%, мобилни телефонни апарати - с 0.7%, телевизори - с 0.8%, продукти за лична хигиена - с 0.4%, автомобилни застраховки - с 5.3%, и други.

През разглеждания месец в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано увеличение на цените при: мебели - с 0.9%, други почистващи и дезинфекционни средства (течни препарати за почистване на дома) - с 3.5%, прахове за пране - с 1.4%, велосипеди - с 1.3%, гуми за автомобили и велосипеди - с 0.9%, принадлежности за ЛТС - с 0.8%, газ пропан-бутан за ЛТС - с 0.8%, лаптопи - с 0.8%, цветарство - с 0.8%, бръснаро-фризьорски услуги - с 0.6%, козметични продукти - с 0.5%, банкови услуги - с 0.9%, и други.

През юни 2020 г. цените на лекарствените продукти и на лекарските услуги остават на равнището от предходния месец, а цените на стоматологичните услуги са се увеличили с 0.4%.

Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ)

Хармонизиранят индекс на потребителските цени за юни 2020 г. спрямо май 2020 г. е 99.9%, т.е. месечната инфлация е минус 0.1%. Инфлацията от началото на годината (юни 2020 г. спрямо декември 2019 г.) е минус 0.7%, а годишната инфлация за юни 2020 г. спрямо юни 2019 г. е 0.9% (табл. 2 от приложението).

Средногодишната инфлация за периода юли 2019 - юни 2020 г. спрямо периода юли 2018 - юни 2019 г. е 2.1%.

Според ХИПЦ през юни 2020 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в потребителските групи са се променили, както следва:

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - намаление с 0.7%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.2%;
- облекло и обувки - намаление с 0.8%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - цените остават на равнището от миналия месец;
- жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома - увеличение с 0.5%;
- здравеопазване - цените остават на равнището от миналия месец;
- транспорт - намаление с 0.1%;
- съобщения - увеличение с 0.3%;
- развлечения и култура - намаление с 0.8%;
- образование - намаление с 0.2%;
- ресторанти и хотели - увеличение с 1.9%;
- разнообразни стоки и услуги - намаление с 0.3%.

Индекс на цените за малката кошница (ИЦМК)

Индексът на цените за малката кошница за юни 2020 г. спрямо май 2020 г. е 99.5%, а от началото на годината (юни 2020 г. спрямо декември 2019 г.) е 101.9% (табл. 3 от приложението).

През юни 2020 г. цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата са се променили спрямо предходния месец, както следва:

- хранителни продукти - намаление с 1.0%;
- нехранителни стоки - намаление с 0.1%;
- услуги - цените остават на равнището от миналия месец.

Методологични бележки

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в година t се изчислява с тегла от година $t - 2$.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 г. беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година. Динамичните редове са преизчислени при новата базисна година и са публикувани на сайта на НСИ (www.nsi.bg).

Индексът на цените за малката кошница е измерител на средното относително изменение на цените на 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги. Теглата за изчисляване на този индекс представляват относителните дялове на паричните разходи на най-нискодоходните 20% от домакинствата. Източник на информацията за теглата е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. Този индекс в година t се изчислява с тегла от година $t - 1$.

Верижните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на **месечната инфлация**.

12-месечните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на **годишната инфлация**.

Индексите на потребителските цени с **натрупване от началото на годината** измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерители на **натрупаната инфлация от началото на годината**. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

Средногодишните индекси на потребителските цени измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на **средногодишната инфлация**.

Индексите на потребителските цени в условията на кризата COVID-19

Във връзка с епидемиологичната ситуация в страната и мерките за ограничаване на разпространението на коронавируса, предприети от правителството и парламента, провеждането на статистическото наблюдение на потребителските цени, осигуряващо информация за производството на индексите на потребителските цени и инфлацията, беше затруднено.

Националният ИПЦ, ХИПЦ и ИЦМК за юни 2020 г. бяха произведени съгласно Методологичните препоръки на Евростат относно производството на ХИПЦ в контекста на кризата, свързана с COVID-19, следвайки следните принципи:

- фиксирани статистически тегла, използвани при изчислението на индексите;
- производство на всички индекси съгласно класификацията ЕКОИКОП (Европейска класификация на индивидуалното потребление по цели);
- минимизиране на броя на импутираните цени и подиндекси, когато това е възможно;
- оценка на липсващите наблюдения на цените чрез прилагане на методи за импутиране.

Процентът на липсващите наблюдения на цените за юни 2020 г. е 2%, разпределен по разделите на ЕКОИКОП, както следва:

(Проценти)	
Потребителски групи	Липсващи наблюдения на цените
00 Общ ИПЦ/ХИПЦ	2
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	2
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	1
03 Облекло и обувки	1
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	3
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	2
06 Здравеопазване	1
07 Транспорт	6
08 Съобщения	1
09 Развлечения и култура	6
10 Образование	6
11 Ресторанти и хотели	3
12 Разнообразни стоки и услуги	1

Оценката на липсващите наблюдения на цените беше извършена чрез препоръчаните от Евростат и съгласувани с държавите членки методи за импутиране:

- с индекса на най-близкия агрегат (подиндекс) в йерархичната структура на индекса (на ниво продукт, базирайки се на наличните цени за същия продукт) - за липсващите наблюдения на цените на продукти, които са налични на пазара;
- чрез коригиране на цената от предходния месец със сезонен фактор (*carry forward with a seasonal correction factor*) - за сезонни продукти, които не са налични на пазара (пътнически въздушен транспорт и комплексни услуги за почивка и туристически пътувания);
- пренасяне на последните наблюдавани цени (*carry forward the last observed prices*) - в отделни специфични случаи за продукти, за които се счита, че цените им ще останат същите (непроменени), след като ситуацията се върне към нормалното си състояние.

Приложение

Таблица 1

Индекси на потребителските цени за юни 2020 година

(Проценти)

Потребителски групи	Тегла 2019	VI.2020		
		предходният месец = 100	декември 2019 = 100	съответният месец от предходната година = 100
00 Общ ИПЦ	100.000	99.6	99.0	101.6
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	30.093	99.1	103.3	107.2
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	5.134	100.2	100.4	101.6
03 Облекло и обувки	3.995	99.1	97.1	98.1
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	16.866	99.9	98.2	100.2
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	4.572	100.7	100.7	100.7
06 Здравеопазване	7.777	100.0	101.4	103.4
07 Транспорт	9.621	99.5	87.8	87.6
08 Съобщения	5.204	100.3	99.1	98.9
09 Развлечения и култура	5.973	98.2	87.5	99.0
10 Образование	0.404	99.8	100.6	103.1
11 Ресторанти и хотели	5.872	100.8	102.7	104.8
12 Разнообразни стоки и услуги	4.489	99.8	101.8	102.2
Хранителни стоки	31.390	99.1	103.2	107.0
Нехранителни стоки	34.512	99.8	96.4	96.9
Обществено хранене	5.374	100.5	102.7	105.9
Услуги	28.724	99.8	96.8	100.4

Таблица 2

Хармонизирани индекси на потребителските цени за юни 2020 година

Потребителски групи	Тегла 2018	VI.2020			
		2015 = 100	предходният месец = 100	декември 2019 = 100	съответният месец от предходната година = 100
	‰	%			
00 Общ ХИПЦ	1000.000	105.69	99.9	99.3	100.9
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	227.072	116.93	99.3	103.2	106.6
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	63.136	110.26	100.2	100.5	101.8
03 Облекло и обувки	36.509	98.07	99.2	97.6	98.8
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	106.234	109.37	100.0	98.7	100.3
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	60.703	101.24	100.5	100.3	100.4
06 Здравеопазване	74.227	104.39	100.0	101.4	103.2
07 Транспорт	148.685	89.96	99.9	91.8	91.5
08 Съобщения	54.222	90.37	100.3	99.1	98.9
09 Развлечения и култура	73.727	99.41	99.2	94.2	100.7
10 Образование	15.056	115.41	99.8	100.4	102.8
11 Ресторанти и хотели	84.742	120.45	101.9	103.0	102.3
12 Разнообразни стоки и услуги	55.687	111.58	99.7	102.1	102.8

Таблица 3

**Верижни индекси на цените за малката кошница
от 100 социалнополезни и жизненонеобходими
стоки и услуги на най-нискодоходните 20% от
домакинствата за юни 2020 година**

Потребителски групи	Тегла 2019	(Проценти)
		VI.2020 предходният месец = 100
Общ ИЦМК	100.000	99.5
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	49.396	99.0
Облекло и обувки	3.564	99.0
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	27.199	100.0
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	2.563	99.5
Здравеопазване	11.080	100.2
Транспорт	1.399	100.0
Съобщения	0.295	100.0
Развлечения и култура	0.492	100.2
Разнообразни стоки и услуги	4.013	99.9
Хранителни стоки	49.396	99.0
Нехранителни стоки	28.454	99.9
Услуги	22.150	100.0